

Noodzaak
Evenredigheid
Legaliteit

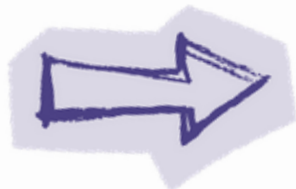
Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Het **juiste evenwicht** tussen efficiëntie van bestuur en bescherming van de privacy van burgers moet in de wet tot uiting komen

De wetgever moet **niet “enkel”** verwerkingen **toestaan**, maar ze ook **modaliseren**

Noodzaakbeginsel

-
1. Doeltreffende maatregel om het nagestreefde doel te bereiken
 2. De minst ingrijpende van alle mogelijke opties

Geen bazooka om een vlieg te doden

Noodzaakbeginsel

- **Advies 53/2025: brief over bewustwording van veiligheidskwesties jongeren van 17 jaar) - verzending door Defensie?**

- **Advies 66/2022:** het gebruik van **biometrische gezichtsherkenningstechnologieën** door **telecomoperatoren** om hun klanten te authenticeren is niet noodzakelijk

- **Advies 45/2021 Brussel'Air-premie:** mobiliteitsbudget toegekend aan personen die akkoord gaan met de schrapping van de kentekenplaat van hun voertuig
 - Het is niet nodig dat de details van de verplaatsingen van de gebruikers die met dit budget worden uitgevoerd, bekend zijn bij de overheid of haar onderaannemers

Noodzaakbeginsel

- **HvJ-EU 22 juni 2021 Zaak C-439/19 – Letse register van verkeersovertredingen toegankelijk zonder motivering**
 - De gegevensverwerking ingevoerd om de verkeersveiligheid te verbeteren, moet dit **doel bereiken zonder verder te gaan** dan wat daarvoor nodig is.
 - Vereiste van noodzaak niet vervuld indien andere, minder ingrijpende middelen bestaan (overweging 39 AVG)
 - Op afschrikkende wijze bestraffen
 - Preventieve maatregelen nemen, zelfs individuele (verplichte rijlessen, enz.)
 - **Geen beoordeling door de wetgever van andere mogelijke maatregelen - noodzaak niet aangetoond**

Evenredigheidsbeginsel

De voordelen van de gegevensverwerking moeten opwegen tegen de nadelen ervan voor de betrokkenen.

Geen enkele fundamentele vrijheid is absoluut. De **beoordelingsmarge** van de wetgever is echter **niet onbeperkt**. De inmenging moet een redelijk evenwicht vormen tussen de belangen in kwestie.

Evenredigheidsbeginsel

- *“Het verplicht stellen voor kansspelinstellingen om foto's te maken van alle spelers ter bestrijding van identiteitsfraude zorgt niet voor een juist **evenwicht tussen personen die van het spel zijn uitgesloten en personen die spelen zonder te zijn uitgesloten**, temeer omdat er al andere maatregelen zijn getroffen om personen correct te identificeren.”*

GwH 154/2023 – Schrapping van de verplichting tot het nemen van foto's –
Adviezen GBA 178/2021 en 113/2022

Evenredigheidsbeginsel

- **232/2021 - 38/2022 CST**

- Doel: de verspreiding van het virus beperken om verzadiging van het ziekenhuissysteem te voorkomen
- **Regelmatige herbeoordeling** van de noodzaak (doeltreffendheid) en evenredigheid van het instrument in het licht van de ontwikkeling van de gezondheidssituatie en de wetenschappelijke kennis over het virus en de vaccins
- **Risico van gewenning en banalisering** dat kan ontstaan door het grootschalige gebruik van dergelijke controle- en bewakingssystemen

Evenredigheidsbeginsel

- **HvJ-EU 22 juni 2021 Zaak C-439/19 – Register van verkeersovertredingen toegankelijk zonder motivering**
 - **Risico van afkeuring door de samenleving en stigmatisering van de betrokkenen**
 - **Risico op hergebruik om redenen die geen verband houden met verkeersveiligheid**
 - onevenredigheid van de maatregel
- In strijd met de artikelen 5.1, 6.1.e) en 10 van de AVG

Rechtvaardigen – Motiveren - Documenteren

Memorie van
toelichting /
Verslag aan de
Koning/Regering

Commentaar bij
de artikelen

Parlementaire
werkzaamheden

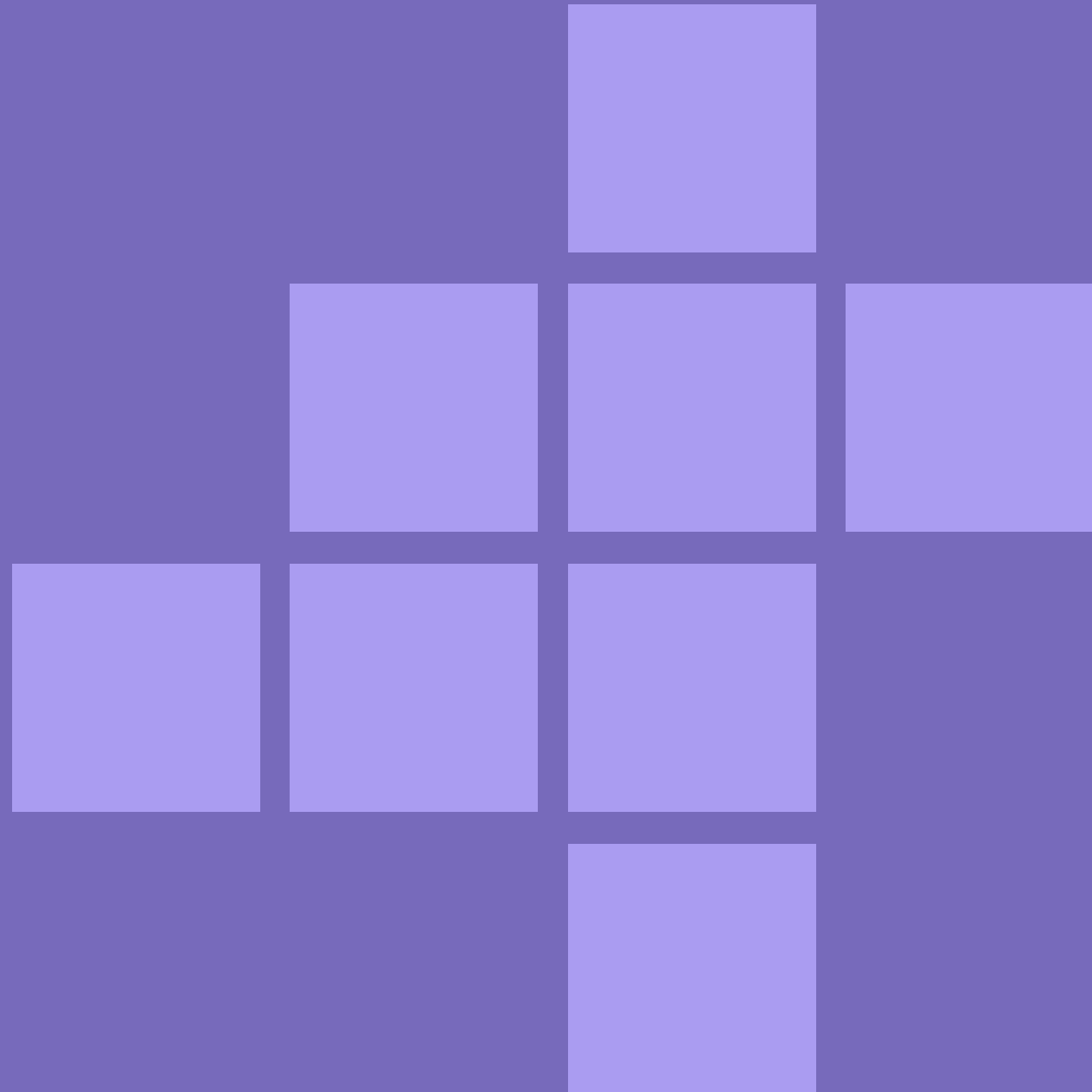

Legaliteitsbeginsel

Art. 22 Grondwet

Formele legaliteit

Materiële legaliteit
(voorspelbaarheid)

Formele legaliteit – voorbehouden materie

Rol van de wetgever

De wetgever is de macht die de grenzen van de vrijheid van de burgers bepaalt en hen beschermt tegen de willekeur van de macht (J. Velu) (vrij vertaald)

- **Vastlegging van essentiële beleidskeuzes** met betrekking tot voorbehouden aangelegenheden **door een democratisch gekozen vergadering** – beperking van de prerogatieven van de uitvoerende macht door het democratisch debat
- **Draagt bij aan de rechtsstaat**

Formele legaliteit – voorbehouden materie

Welke essentiële elementen?

- **Bepaling door de wetgevende macht van de essentiële elementen van de verwerking:**
 - Doeleinde van de verwerking (Waarom concreet?)
 - Categorieën van gegevens die nodig zijn voor de uitvoering ervan (Wat?)
 - Categorieën van betrokkenen (Over wie?)
 - Categorie van ontvangers (indien mededeling van gegevens) (Aan wie?)
 - Maximale duur van de verwerking (Hoelang moeten de gegevens worden bewaard om het doel te bereiken?)

(punt 4 van het programma)

Afd. Wetgeving RvS 68/936/AG 7 april 2021 – GwH 110/2022, B.11.2
- Verwerkingsverantwoordelijke? (punt 6 van het programma)

Formele legaliteit – voorbehouden materie

Rol van de wetgever

- **Gaat verder dan "enkel" de toestemming voor de verwerking van persoonsgegevens (6.2 AVG)**
 - *Het legaliteitsbeginsel en artikel 6.2 van de AVG houden voor de wetgever niet een pro forma-oefening in, maar een **plicht om te bepalen onder welke voorwaarden de verwerkingen rechtmatig zijn, in overeenstemming met artikel 22 van de Grondwet en het evenredigheidsbeginsel** (advies GBA 35/2023) (// afd. Wetgeving RvS 73.529/2)*
 - **Afweging van de betrokken belangen (evenredigheid)**

Formele legaliteit

hoe de essentiële elementen bepalen?

- **De essentiële elementen moeten in wezen voldoende duidelijk uit de wet blijken**
 - niet noodzakelijkerwijs uit normatieve bepalingen *ad-hoc* (specifiek hoofdstuk?) (punt 5 van het programma)
- **Geen impact van de mate van inmenging op het aantal essentiële elementen dat moet worden bepaald, maar soms zijn de AVG en de bestaande normen op zichzelf voldoende**
 - bijv.: klassieke “HR”-verwerkingen, interne statistieken (aantal inkomende dossiers...)

Formele legaliteit

hoe de essentiële elementen bepalen?

- **Impact van de mate van inmenging van de verwerking op het vereiste niveau van nauwkeurigheid van de wet (zonder afbreuk te doen aan de duidelijkheid)**
 - **Hoe groter de inmenging, hoe nauwkeuriger de wet moet zijn**
 - In geval van geringe inmenging kan worden aangenomen dat bepaalde essentiële elementen worden bepaald door duidelijke criteria die bij wet zijn vastgelegd, of dat deze criteria volstaan om de delegatie aan de uitvoerende macht te kaderen
 - Voorwaarden voor goedkeuring of subsidies vastgelegd in de wet (advies 88/2022, punt 26)
 - Voorwaarden om in aanmerking te komen voor het huren van een sociale woning: reikwijdte, toekenningsvoorwaarden en persoonlijk toepassingsgebied van het recht op huisvesting (advies 116/2024, punt 7)

Formele **legaliteit** – voorbehouden materie

Delegaties aan de uitvoerende macht?

- **Verduidelijking/concretisering (en geen bepaling)** van deze essentiële elementen (met uitzondering van bijzondere bevoegdheden)
- **Precieze aard van de delegatie - geen “blanco cheque” (uitdrukkelijke delegatie van regelgevende bevoegdheid)**

"een delegatie aan de Koning is niet in strijd met het legaliteitsbeginsel voor zover deze machtiging **voldoende nauwkeurig is omschreven** en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd" (afd. Wetgeving RvS - GwH)
- **Bepaling van andere verwerkingsmodaliteiten – aanvullende waarborgen** (punt 6 van het programma)

Formele legaliteit - voorbehouden materie

Rechterlijke toetsing door het Grondwettelijk Hof

- **GwH 158/2021: gebrek aan wettelijke bepaling van de categorieën van gegevens die moeten worden verzameld** (prepaid mobiele telefoonkaart – afschaffing anonimiteit) (B.9.1)
- **GwH 177/2021: maximumtermijn voor het bewaren van gegevens**(Register van kansspelers) (B.53 en B.54) - **GwH 154/2023: onevenredige bewaartermijn**(B.34)
- **GwH 2022/110: (covid-decreten/verordeningen)**
 - **maximumtermijn voor het bewaren** van gegevens in een van de gegevensbanken (B.20.4)
 - **adequate bepaling van de verwerkingsverantwoordelijken** van een gegevensbank (B. 25 en B. 26)
 - **ontvangers van de mededeling van gegevens** (B.39 – B.40)

Materiële legaliteit - Voorspelbaarheid

*De verplichting dat de inmenging “in **duidelijke en voldoende nauwkeurige bewoordingen** wordt geformuleerd die het mogelijk maken de hypothesen te voorzien waarin de wetgever een dergelijke inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven toestaat” (GwH 2022/110 - B.11.3)*

*“Het legaliteitsbeginsel wordt **niet nageleefd indien de essentiële elementen te ruim worden omschreven, in de geest dat de noodzaak van die elementen per geval zal of moet worden beoordeeld**” (GBA 88/2025)*

Materiële legaliteit – Voorspelbaarheid

(punten 4/6 van het programma)

Geen herhaling van de AVG (meerwaarde vereist – art. 6.2 – overweging 10 AVG) – concrete vaststelling

Opgepast voor de leesbaarheid

Gefocust blijven op de verwerking in kwestie – zich beperken tot het modaliseren van de verwerking om het beoogde doel te bereiken

Verband met de beginselen van noen evenredigheid

Delegatie aan de regelgevende instantie om de essentiële elementen te omschrijven en andere voorwaarden voor de verwerking te bepalen

Conclusie

- **Voorspelbaarheid zonder noodzaak en evenredigheid?**
 - Modalisering van de verwerking en configuratie van het ontwerp ervan
 - Controle van het bestaande wettelijk kader
- **Rechtvaardiging van de gemaakte keuzes**
 - De wetgevingsperiode moet lang zijn
(voorbereiding (DPIA) en rekening houden met alle belangen en grondrechten die in het geding zijn)
- **Hoogwaardig democratisch debat – vertrouwen van de burgers – rechtszekerheid van het bestuurlijk optreden**

Dank voor uw aandacht

